

Dragan Vajgand¹, Godana Forgić², Milka Tošev², Živica Radin³

¹Agrimatco group - Dipkom, Novi Sad

²DP Agroinstitut - Sombor

³Agrocentar Radin - Sombor

DINAMIKA LETA EKONOMSKI VAŽNIH VRSTA LEPTIRA NA PODRUČJU SOMBORA 2004. I PROGNOZA ZA 2005. GODINU

Izvod. U radu su dati podaci o letu vrsta *Loxostege sticticalis*, *Ostrinia nubilalis*, *Autographa gamma*, *Helicoverpa armigera*, *Spodoptera exigua*, *Lacanobia oleracea*, *Mamestra brassicae*, *Agrotis segetum*, *A. ipsilon*, *A. exclamationis* i *Hyphantria cunea*, na svetlosnoj klopci DP Agroinstituta u Somboru, tokom 2004. godine. Daje se i kratak osvrt na prosečnu pojavu ovih vrsta, kao i prognoza brojnosti za 2005. godinu.

Pozitivna prognoza je data za vrste *O. nubilalis*, *L. oleracea*, *M. brassicae*, *A. segetum*, *A. exclamationis* i *H. cunea*. Za vrste *O. nubilalis*, *A. segetum* i *A. exclamationis* može se očekivati da budu štetne već u prvoj generaciji, a za ostale, zbog niske brojnosti u 2004. godini, postoje preduslovi za masovniju pojavu tek druge generacije.

Ključne reči: svetlosna klopka, Lepidoptera, dinamika leta, prognoza.

Uvod. Praćenje brojnosti i dinamike leta leptira, od velikog je značaja za davanje prognoze pojave vrsta koje mogu biti štetne. Brojnost leptira u Somboru se prati pomoću svetlosne klopke, tipa RO Agrobeće, od 1980. godine. Svetlosna klopka je vlasništvo DP Agroinstituta u Somboru. Nalazi se na Oglednom polju Agroinstituta, u neposrednoj okolini Sombora. Tokom 2004. godine svetlosna klopka je radila u periodu od 11. aprila do 10. oktobra. Brojnost leptira na klopcu je prikazana po pentadama. Dobijeni rezultati su upoređeni sa podacima o letu leptira za period 1980-2003. godine, koji za sada nisu objavljeni, ali se nalaze u bazi podataka autora.

***Loxostege sticticalis* (Linnaeus, 1761) - metlica.** Registrovano je samo pet leptira metlice tokom 2004. godine. Time je izjednačena najmanja godišnja brojnost iz 1984. godine. Svi leptiri su uhvaćeni pojedinačno u periodu od 5-31. jula (Tab. 1a, 1b). Obzirom da je u pitanju migrator, dugoročna prognoza se ne daje.

***Ostrinia nubilalis* (Hübner, 1796) - kukuruzni plamenac.** U 2004. godini, ukupno je uhvaćeno 8927 leptira, od čega su 5717 bile ženke, a 3210 mužjaci. Prva generacija je letela od 26. maja do 9. jula. U tom periodu je uhvaćeno ukupno 773 leptira (Tab. 1a, 1b). Tokom leta prve generacije registrovana su tri pika u letu ženki. Oni su zabeleženi 7. juna (20 leptira za noć), 18. juna (23 - što je i maksimum leta prve generacije) i 27. juna (18). Ako se ovo uporedi sa prosečnom pojavom pikova, pikovi leta, kao i maksimum leta, desili su se u uobičajeno vreme. Druga generacija je letela od 17. jula do 8. oktobra. U tom periodu je uhvaćeno 8.154 leptira. Takođe, i u letu ženki druge generacije registrovana su tri pika. Oni su se desili 24. jula (49 leptira za noć), 9. avgusta (499 - što je i maksimum leta druge generacije) i 20. avgusta (489). Brojnost leptira i raspored pikova obe generacije ukazuje da je let kukuruznog plamenca bio razvučen (Graf. 1). Uhvaćen broj leptira je na nivou višegodišnjeg proseka.

Abstract

LIGHT DINAMICS OF ECONOMICALLY IMPORTANT LEPIDOPTERA IN THE SOMBOR AREA DURING 2004 AND A FORECAST FOR 2005

Dragan Vajgand¹, Gordana Forgić², Milka Tošev² and Živica Radin³

¹Agrimatco group - Dipkom, Novi Sad

²DP Agroinstitut - Sombor, ³Agrocentar Radin - Sombor

Since year 1980 we have been using light trap type "RO Agrobečej" for monitoring Lepidoptera in locality of Sombor. Following a number of collected adults in 2004 and in comparison to information from authors data base, we made a conclusion that *Loxostege sticticalis*, *Helicoverpa armigera*, *Spodoptera exigua*, *Lacanobia oleracea*, *Mamestra brassicae* and *Hypbantria cunea* were in small numbers. Number of *Autographa gamma*, *Agrotis ipsilon* and *A. segetum* was a little bit smaller in comparison to average for last several years. Number of *Ostrinia nubilalis* was in average level. Only *A. exclamacionis* was in larger number than average for last several years.

We gave positive forecast for year 2005 to following: *O. nubilalis*, *L. oleracea*, *M. brassicae*, *A. segetum*, *A. exclamacionis* and *H. cunea*. We would like to point out that among mentioned species, special attention should be considered to: *O. nubilalis*, *A. segetum* and *A. exclamacionis* which number in 2004 consequently makes possibility of damage already in the first generation. For the rest of species that were given positive forecast, conditions for numerous number of damage will be reached not until second generation.

Key words: light trap, Lepidoptera, dinamic of flight, forecast.